

מסורת הש"ם

א) ב"ק נ: לקמן פב. שטעות מד. מדרס לג:
ב) ר"ל כעין ז"ל והכל מיוון אחד. רש"י א) [ב"ב קיד: קמג: ד] ו'וטי' מוס' מנילה כט: ד"ה והלכתא [כ"י],

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה והו וכו' והא דלקמן מוקי רבא קרא דהשב תשיבס:
ב) ד"ה לפיכך וכו' גבי מפקד מעות אלל שולחני דקמינ:

גליון הש"ם

גב' לפיכך דר"ע. כעין זה נדה דף ט ע"א ודף ס ע"ב:

מוסר רש"י

שומר אבדה. הכנס אבידת חכנו ליבית כדכתיב (דברים כג) ואספתו אל מוך ביתך (ב"ק נ: ו'לקמן פב.). כשומר שכר. שכן מלוא (שבוועות טז:).

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

אלא. משום שכן שימוש מעות אצל שכן שמירת מלוא דינמא מגו דלא בעי למיתב ריפתא לעניא דהעוסק במלוא פטור מן המלוא לא מחייבין ליה: **כשנסתמש**. לאו דוקא אלא משום שכן שימוש קאמר מפני שמותר להשתמש בהן: **שומר חנם**. ואינו חייב אלא בפשיעה: **שומר שכר**. וחייב

בגניבה ואצידה דשומר שכר מלוא הוא דהעוסק במלוא פטור מן המלוא:

כולי עלמא לא פליגי **דמחייב**. כדין

שומר שכר: **מאי לפיכך דר"ע**. כיון

דאמר לא ישתמש מהיכא חיסק אדעתין לחיוביה דאזטרין למימר אינו חייב:

מדרבה

רבנן לאשתמושי בגוייהו ויהוה ליה שואל עלייהו ור"ע סבר לא שרו ליה רבנן לאשתמושי בגוייהו הלכך לא הוי שואל עלייהו א"ה לפיכך דאמר ר"ע למה לי א"א בשלמא בגניבה ואבידה הוא דפליגי היינו דקתני ר"ע אומר לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו אינו חייב באחריות ס"ד אמינא שומר שכר הוי כדרב יוסף ובגניבה ואבידה מחייב קא משמע לן לפיכך השתא דאמרת לא ישתמש בהן שומר שכר לא הוי ולא מחייב בגניבה ואבידה אלא אי אמרת בגניבה ואבידה דכולי עלמא לא פליגי דחייב כי פליגי באונסין דשואל מאי לפיכך דרבי עקיבא הכי מבעי ליה למתנא ר"ע אומר לא ישתמש בהן ואנא ידענא דכיון דלא ישתמש בהן לאו שואל הוי ואינו חייב באחריות? לפיכך דרבי עקיבא למה לי משום לפיכך דרבי טרפון ולפיכך דרבי טרפון למה לי י הכי קאמר כיון דשרו ליה רבנן לאשתמושי בגוייהו כמאן דאישתמש בגוייהו דמי וחייב באחריותן והא אבדו קתני כדרבה

שיבא עמי בשעה שמתעסק בה ללזרכה ואין סברא שיהא שומר שכר בעצור זה כיון דלא שכיח דבשעה שהאצידה צביתו ואינו מתעסק בה פשיטא דאף לרב יוסף אינו פטור מלמיתב רפתא לעני שהרי אדם שלבוש זיגית או שיש לו תפילין צראשו וכו' יפטור מכל המלוא והא דלקמן (דף לא.) מוקי רבא קרא ‏⁬(א) דוהשז תשיבס לגינתו המשתמרת וקמ"ל דלא צעין דעת צעלים כדמוקי רב יוסף צפס הכונס (ב"ק דף מ. וסג) דרבה מוקי לה בשאינה משתמרת שמירה מעולה כמו צביתו ומייתי ראייה מיניה דשומר אצידה כשומר חנם הוי אין ראייה דהלכה כרב יוסף דרבה גופיה הדר ביה כשמיך לו רב יוסף דקמ"ל דלא צעין דעת צעלים ומוקי לה בגינתו המשתמרת דהא צקרא שור ושה כתיב ומודה רבה בצעלי חיים דהוי עלייהו שומר שכר דאנקטינהו נגרי צרייתא ופכרופא להציא ראייה לדבריו ולא ידע שינויא דרב יוסף היה תריך לדחוק ולהעמיד בכפותים ועוד דוחק אחר דהוי מוקי קרא לגינתו שאינה משתמרת ואשמועינן קרא דהוי שומר חנם ולרבה אית ליה מסברא דהוי שומר חנם דלא מטי הגאה לידו ועוד ‏⁬(ב) ללקמן ה"פ היכי דמי אי דלא מינטרא למר כדאית ליה מפשיעה ולמר כדאית ליה מגניבה ואצידה אמאי פטור ואי דמנטרא למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה וכו' ושלחי האומנין (לקמן דף פא: וסג) דאמר ר"א ישבע שאבד המשכון ויטול מעותיו ר"ע אומר אבד המשכון אבדו מעותיו ומוקי מתני' דהלוהו על המשכון שומר שכר דלא כר"א ומסיק דפליגי בשומר אצידה וקאמר לימא דרב יוסף תנאי היא ופרש"י דרבה ודאי תנאי היא דלא מני סבר כר"ע אס כן משמע דאין הלכה כרבה דהוי כר"א דשמותי הוא וגם דמתניתי' לא אמרנא כוותיה וי"ל דרבה ודאי לאו תנאי היא ואפילו לר"ע משום מלוא לא הוי שומר שכר וטעמא דר"ע דאמר אבדו מעותיו כדשמואל דאפילו בדלא שוי שיעור וזוי אבדו כל מעותיו דהוי כאילו פי' שאס יאבד המשכון שיאבדו מעותיו ור"א לית ליה דשמואל ואפילו שוי שיעור וזוי לא אבדו מעותיו אלא לרב יוסף כי נמי מוקי פלוגמיהיו כדשמואל לא קאי ר' אליעזר כוותיה לפי מה שמדמה עתה במסקנא מלוא על המשכון לשומר אצידה שהוא פוטר את המלוא באצידה אלמא לא הוי שומר שכר ומשני דלתי מלמיה דרב יוסף אפי' כר"א ומדע דלא מנינו למימר דרבה לא מני סבר כר"ע דהא בשמעתין משמע דכולהו סברי דרבה ולר"ע נמי הוי שומר חנם והא דתנן פרק שבועת דדיינין (שבועות דף מד. וסג) המלוא על המשכון ואבד המשכון שחייב באצידה מה שהמשכון יתר על החוב אליבא דרבה מצביא לן לאוקמה באצדה בפשיעה דלא הוי ביה אלא שומר חנם דמה שנגד החוב מפקיד אפילו לא אבד בפשיעה מטעמא דשמואל ואין זה דוחק דה"י כי בעי גמרא מעיקרא לאוקמה פלוגתא דר"א ור' עקיבא כדשמואל או בדר' יאחק ולא היה מדמה לשומר אצידה תריך נמי לאוקמה מתני' דשבועות דמיחייב לשלם באצדה כשמשכון יתר על החוב באצדה בפשיעה דמטעם דשמואל או דר' יאחק אין לחייב המלוא באצידת המשכון אלא צמה שכנגד החוב ואדרבה מפ' האומנין (לקמן דף פג. וסג) ‏⁬(ג) להוכיח דהלכה כרבה דאי הלכה כרב יוסף אמאי מוקי גמרא אלא מחורכתא מתניתין דלא כר"א לוקמה באין מלוא תריך למשכון דהוי שומר שכר אפי' לר"א ופלוגמיהיו במלוא תריך למשכון אלא ודאי משום דהלכה כרבה ואין הלכה כרב יוסף ולדידיה לא מני לאוקמא מתניתין כר"א ועוד ראייה מפרק המפקיד (לקמן דף מג. וסג) דרב נחמן סבר נאנסו לא אלמא ס"ל דבהנאה שמותר להשתמש לא הוי אלא שומר שכר והיינו כרבה דלרב יוסף הוי שואל ואין לומר דהכא דהוי שומר אצידה דכלא היתר תשמיש הוי שומר שכר השתא דשרו ליה לאשתמושי בזה הוי שואל אצל התם דלא מיירי באצידה משום הנאת היתר תשמיש לבד לא הוי אלא שומר שכר לא הוי אלא שמיש לבד לא הוי אלא שומר שכר כרב נחמן א"כ בצביל שיש לו עוד פרוטה דרב יוסף משום שמירת אצידה אין סברא שיהא לו דין שואל דלטו אס מוסיפין שכר לשומר יהיה לו דין שואל ועוד דקי"ל כרבה בר א משדה ענין ומתנה וליכא למימר דוקא צמילי דבבא בתרא כדמפרש בתשבות דרב זמנא דהא אמר פרק מי שאלחו (גיטין דף עד: וסג ד"ה הא) והא קי"ל כרבה ולא קאמר בזה דהוה משמע בזהא ולא צמילי אחרינא כדקאמר על רשב"ג ובפרק מי שהוציאוהו (עירובין דף נב:) בשמעתין דהחזיק בדרך ממיישצת ההלכה יותר צמה שהלכה כרבה לגבי דרב יוסף כדפי' שם רש"י ובסדר תנאים ואמוראים פוסק דרבה ורב יוסף הלכה כרבה בר משדה ענין ומתנה וכל רבותינו שוין דבשאר דברים סתמא הלכה כרבה אי ליכא הוכחה כרב יוסף: **רַפִּיבְרַךְ** **דרבי טרפון** ‏⁬(ד) א"י. בשלמא לרבה דלפיכך דר"ע אשמועינן לאפוקי דרב יוסף מנינו למימר דלפיכך דרבי טרפון משום לפיכך דר"ע אי נמי גס לפיכך דר"ט אחי למידק נמי דדוקא משום דמותר להשתמש חייב אצל אסור להשתמש פטור לאפוקי דרב יוסף אצל לרב יוסף מאי לפיכך וקשה דמאי בעי מאי לפיכך הלא חדש גדול השמיענו דמעיקרא אמרינן דצמה שמותר להשתמש לא הוי אלא שומר שכר ולא כשואל דהא אבדו קתני דמשמע סתם אצידה בלא אונס והשתא מצעי לן למימר דמחמת היתר תשמיש הוי כשואל ואבדו היינו שטבע ספיתנו בים ועוד דבפרק המפקיד (לקמן דף מג. וסג) אכטרינן מתני' לאשמועינן דמחמת היתר תשמיש הוי שומר שכר לרב נחמן דאמר נאנסו לא גבי מפקיד מעות אצל ‏⁬(ה) חנוויי דקתני צרוזים לא ישתמש בהן לפיכך אס אבדו אינו חייב והא מלתא דפשיטא היא דאינו חייב באצידה כיון דשומר חנם הוא אלא סיפא אזטריכא ליה לאשמועינן דמותרין להשתמש בהן לפיכך אס אבדו חייב באחריותן והוי שומר שכר לרב נחמן דאמר נאנסו לא וכיון דאפילו למימיה שומר שכר מחמת היתר תשמיש אכטרינן לאשמועינן כ"ש הכא דאמר דהוי שואל דלאו מלתא דפשיטא הוא דאכטרינן שפיר לאשמועינן אלא י"ל דלאו קושיא הוא אלא פירושא בעלמא הוא:

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא כט.

והוי' שואל ע"ייהו. מימיה דהוה ליה למימר והוה ליה עלייהו ואס נאמר דאס באו צעלים קודם שהוציאם חייב להחזיר אותם מעות עצמם ולא אחרים הוה א"ש דקרי ליה שואל אך אי אפשר לומר כן דבפרק המפקיד (לקמן דף מג.) פריך אי נאנסו חייב מאי אריא הוציא כי לא הוציא נמי

והשתא אי חייב להחזיר הן עצמן כשיצבע הגוזר אס כן לא קנאס השולחני בשלא הוציאם ולא מעל כדאמר פרק השואל (לקמן דף נט.)

לא צקע צו לא מעל כיון שהמשאיל יכול לחזור צו וא"כ מאי פריך כי לא הוציא נמי אלא ודאי אפילו אס אותן המעות עדיין צעין אין תריך להחזיר הן עצמן וי"ל דנקט שואל משום דנקט אונסין דכתיב צקרא גבי שואל וגם לפי שמוציא שומר חנם ושומר שכר. ר"ח וה"ג פסקו דהלכה כרב יוסף מההיא דאין צין המודר (מדרס דף לג:) דקאמר ומחזיר לו אצידתו מד אמר דוקא מדיר למודר אצל מודר למדיר לא משום דקא מתהני פרוטה דרב יוסף וחד אמר פרוטה דרב יוסף לא שכיחא ש"מ דכולהו אית להו דרב יוסף ואין זו ראייה דגס רבה מודה דבשעה שמתעסק באצידה שפטור מלמיתב רפתא לעניים אלא דס"ל דלא שכיחא

דשרוי ליה לאישתמושי בדמיא נעשה עליה כשואל וחייב גם על האונסין. ור' עקיבא סבר לא שרו ליה רבנן לאשתמושי בדמי אבידה הלכך לא הוי עלייהו אלא שומר שכר. ואקשי' עליה אי הכי למה ליה לר' עקיבא למיתנא לפיכך אי אמרת בגניבה ואבידה פליגי ר' טרפון סבר כיון דשרוי ליה לאישתמושי בזה הוי חייב בגניבה ואבידה. ור' עקיבא סבר לא שרו ליה רבנן לאישתמושי בזה וכשומר חנם הוא עליהו שאם אבדו פטור וכל שכן נאנסו שפטור אלא אי אמרת בגניבה ואבידה דבוי הכל חייב כי פליגי באונסין לחגי רבי עקיבא אומר לא ישתמש בהן וממילא ידענא דכיון דלא שרי לאשתמושי בזה לא הוי עלייהו אלא כשומר שכר אבל שואל לא הוי עלייהו לפיכך דקתני מאי אתא לאשמועינן ופרקי' ודאי ר' עקיבא לא הוי צריך למיתניה לפיכך מהוה אידי דתנא ר' טרפון לפיכך תנא איהו נמי לפיכך ומקשי' תוב לפיכך דר' טרפון נמי למה לי ופרקי' רב יוסף צריכא והכי קתני כיון דשרוי ליה רבנן לאישתמושי בזה הוה ליה עלייהו כשואל לפיכך אע"פ שלא נשתמש בהן חייב עליהן כשואל. ומקשי' עליה אי הכי לא הוה תני לפיכך אם אבדו חייב בהן דמשמע שומר שכר הוא חשוב באבידה אלא הוה ליה למיתנא לפיכך אם נאנסו חייב בהן דמשמע דשואל הוי עלייהן. ופרקי' רב יוסף היא אבדו דקתני נאנסו הוא. ומקשי' ומי קרו לאבדו נאנסו (הוי) [אין] כדרבה דאמר בפ' הוהב הלכה שומר חנם אין נשבע וכו' נגבבו בלסטטי מוזין אבדו שטבעה ספיתו בים:

[[]^{צרכיות}[]]

כט.

עין משפט ונר מצוה

קבב א **מיי** פ"ג מהלכות גזילה ואצידה הלכה י סמג עשין עד נושע"ע ח"מ סי' רסו סעיף טו:

קבב ב ב מיי שם הל' ז סמג שם טוש"ע ח"מ שם סעיף כה:

רבינו חננאל

ותאכיל לנשארין דקא מיכליא אלא מכור הכל:
מה יהיה בדמים ר' טרפון אומר ישתמש בהן לפיכך אם אבדו חייבי באחריותן ורבי עקיבא אומר לא ישתמש בהן וכו' עד כאן לא פליגי אלא בנשתמש בהן אבל אם לא נשתמש בהן רבוי הכל פטור. לימא תהוי תיובתא דרב יוסף דאיתמר בפ' הוכנס צאן לדיר שומר אבידה רבה אמר כשומר חנם ונשבע על הכל. רב יוסף אמר כשומר שכר שנשבע על האונסין ומשלם הגניבה ואבידה. ודחי רב יוסף בגניבה ואבידה כולי עלמא לא פליגי דחייבי כשומר שכר כי פליגי באונסין ר' טרפון סבר אע"ג דבאבידה עצמה הוה ליי שומר שכר כיון דשרוי ליה לאישתמושי בדמיא נעשה עליה כשואל וחייב גם על האונסין. ור' עקיבא סבר לא שרו ליה רבנן לאשתמושי בדמי אבידה הלכך לא הוי עלייהו אלא שומר שכר. ואקשי' עליה אי הכי למה ליה לר' עקיבא למיתנא לפיכך אי אמרת בגניבה ואבידה פליגי ר' טרפון סבר כיון דשרוי ליה לאישתמושי בזה הוי חייב בגניבה ואבידה. ור' עקיבא סבר לא שרו ליה רבנן לאישתמושי בזה וכשומר חנם הוא עליהו שאם אבדו פטור וכל שכן נאנסו שפטור אלא אי אמרת בגניבה ואבידה דבוי הכל חייב כי פליגי באונסין לחגי רבי עקיבא אומר לא ישתמש בהן וממילא ידענא דכיון דלא שרי לאשתמושי בזה לא הוי עלייהו אלא כשומר שכר אבל שואל לא הוי עלייהו לפיכך דקתני מאי אתא לאשמועינן ופרקי' ודאי ר' עקיבא לא הוי צריך למיתניה לפיכך מהוה אידי דתנא ר' טרפון לפיכך תנא איהו נמי לפיכך ומקשי' תוב לפיכך דר' טרפון נמי למה לי ופרקי' רב יוסף צריכא והכי קתני כיון דשרוי ליה רבנן לאישתמושי בזה הוה ליה עלייהו כשואל לפיכך אע"פ שלא נשתמש בהן חייב עליהן כשואל. ומקשי' עליה אי הכי לא הוה תני לפיכך אם אבדו חייב בהן דמשמע שומר שכר הוא חשוב באבידה אלא הוה ליה למיתנא לפיכך אם נאנסו חייב בהן דמשמע דשואל הוי עלייהן. ופרקי' רב יוסף היא אבדו דקתני נאנסו הוא. ומקשי' ומי קרו לאבדו נאנסו (הוי) [אין] כדרבה דאמר בפ' הוהב הלכה שומר חנם אין נשבע וכו' נגבבו בלסטטי מוזין אבדו שטבעה ספיתו בים: